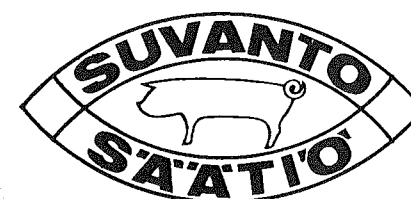

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 2 1983
MAALISKUU

Tässä seison juurillani, takana Suvanto ja Keljan Runteenmäki.

Vapaa tahtoko?

Elämme parhaillaan paastonai-
kaa ja olemme lähestymässä pääsi-
äistä, kristikunnan kalleinta juhlaa.
Vapahtajamme kärsi, kuoli ja ylös-
nousi. Tämä oli Jumalan teko mei-
dän lunastamiseksi synnistä
kuolemasta ja perkeleen vallasta.

Raamattu opettaa: "Sillä sitävar-
ten Kristus kuoli ja heräsi eloon, et-
tä hän olisi sekä kuolleitten että elä-
vien tuomari". (Room. 14:9).

Me tiedämme, näemme ja koem-
me sen jokainen kohdallamme,
kuinka me ja koko maailma on pa-
han vallassa. Kuitenkin Jumala tee-
kee töitään tämän pahuuden kes-
kelläkin. Tekee sitä isän rakkaudel-
la, meissä, pahuuden valtaan joutu-
neissa luoduissaan — lapsissaan.
Tekee; syntimme anteeksi antaen ja
meissä uutta luoden.

Meitä "rakastaa" myös toinen
voima, pahuuden voima. Näillä Ju-
malan rakkaudella ja Saatanan pa-
huudella on kuitenkin yksi yhtäläi-
syys: ne pyrkivät kumpikin ehdot-
tamaan ylivaltaan meidän elämäs-
sämme. Ne taistelevat ihmisestä —
meistä. Eikä yksikään meistä pääse
jäämään tämän taistelun ulkopuo-
lelle. Tämä taistelu on myös taiste-
lua tämän maailman herruudesta.
Kaikki mitä tässä maailmassa ta-
pahtuu on jommankumman näiden
voimien vaikutusta. Meissä, jokai-
sessa ihmisessä ilmenevät nämä
kumpikin voima, riippuen kumman
vaikutusvallan alla kulloinkin olem-
me.

Oppi-isämme Luther — jonka
syntymän 500 vuotismuistoa vie-
tämme tänä vuonna — lausuu pää-
teoksessaan Sidottu ratkaisuvälä:
"...inhimillisen tahdon asema on
keskellä, juhtana; jos Jumala istuu

sen selkään, se tahtoo ja kulkee,
kunne Jumala tahtoo, niinkuin
psalmissa sanotaan: "Minä olin si-
nun edessäsi niinkuin juhta" (Ps.
73:22) jos taas Saatana istuu sen sel-
kään, se tahtoo ja menee, minne
Saatana tahtoo. Sen määräysvallas-
sa ei ole rientäminen jommankum-
man luo tai niiden etsiminen; rat-
sastajat itse kiistelevät sen haltuun
saamisesta ja omistamisesta."

Siis Luther toteaa: ihmisellä itsel-
lään ei ole vapaata ratkaisuvallaa
kulkea vanhurskauden tai jumalat-
tomuuden tiellä.

Vähän myöhemmin hän kuiten-
kin toteaa: "Ei näet ole olemassa
mitään muuta, joka johdattaa joko
Jumalan armoon tai iankaikkiseen
autuuteen, kuin Jumalan sana ja te-
ko, koskapa armo eli Henki ovat
juuri se elämä, johon Jumalan sana
ja teko meidät johdattavat."

Jumalan sana ja vain se. Jumalan
sana, Hänen lupauksensa mukaan
ei palaja tyhjänä. Se joko paadut-
taa tai parantaa. Mutta koskaan se
ei paaduta sitä joka sitä totuudessa
tutkii, vaikka syntisyydessään kuin-
ka arkaillen. Hänessä se synnyttää
uskon ja lisää sanan nälkää. Hän
on joutunut sanan ja sanassa vai-
kuttavan Pyhän Hengen vaikutuk-
sen alle. Hänessä toimii silloin Ju-
mala.

Pahuuden valtaa vapahtajamme
Kristus nimittää Saatanan valta-
kunnaksi ja tässä pimeydessä hallit-
seviksi maailman valtiaiksi. Pahan
valta ei rakenna eikä luo mitään
uutta. Sen tehtävä on hävittää ja
särkeä se mitä Jumala on luonut. Se
saa aikaan vain itsekkäisyyttä, vi-
haa, sotaa, kiihkoa, taiteesta ri-
voutta, musiikista ulinaa, rikkinäi-

siä koteja, kärsiviä lapsia, tuskaa ja
ahdistusta... Tämä kaikki on pa-
han, so.Saatanan, Jumalan vastus-
tajan aikaansaamaa maailmassa. Se
on ollut sitä syntiinlankeemuksesta
lähtien.

Nykyisin hengellisessä julistuk-
sessa kuulee usein sanottavan "jos
me todella tahdomme..." Luther
sanoo: "ihmisen tahto parhaimmil-
laankin on vain Jumalan työn vas-
tustamista hänessä." Jos Jumalan
sana on saanut satuttaa meitä, mei-
dän on, ja me joudumme silloin
taistelevaan itsellemme selväksi,
elämmekö lainalaisessa uskonnolli-
suudessa, vaiko uskossa evankeliu-
min sanaan: "Sillä siinä Jumalan
vanhurskaus ilmestyy uskosta us-
koon, niinkuin kirjoitettu on:
"Vanhurskas on elävä uskosta".
(Room. 1:17)

Kaino Rytty

Pitkäperjantai

*Aurinko laskee
ruskottavaan pilveen.*

*Yksinäinen lintu
on löytänyt suojan
vihreästä katajapensaasta.*

*Kaikki värisävänä täyttymyksenä,
ihminen ei voi hallita tapahtuvaa.*

*Yksinäisen linnun huuto —
yhdennellätoista hetkellä.*

*Ääni joka ulottui
maasta taivaaseen —
Se on täytetty!*

*Kolmantena päivänä
pois vieritetty kivi.*

*Pääsiäisliljan elävä terälehti.
Sadepisara taivaan ja maan välillä.*

VIVI PAASIKUNNAS

Juuret

**"Tuli Sakkolasta äitikulta,
isän Suistamon tuulet toi!"**

Jokainen ihminen etsii juuriaan.
Mikä olen ja miksi?

Elossa tapaamme harvoin enem-
pää kuin neljä polvea. Viides on jo
ihme ja melkein mahdollisuuksien
ulkopuolella. Ja harvoin tiedämme
molempien vanhempien sukujuuria
yhtä kauas. Kirkonkirjoihin nimet
tulivat merkityiksi vasta kristinus-
kon kehittyessä seurakunniksi. Ne-
kin merkinnät ovat rakoilevia, sillä

Karjalaan jääneiden vainajien muistolle.

(Ortodoksinen kirkkokunta)

*Karjalan kalmistoon aatoksin astun,
kaihoisa kaipaus sinne mun vie.
Täällä voin palata paatemme luokse,
tänne on johtanut heimomme tie.
Täällä on säilynyt isien usko,
vesat kun kannostaan kasvunsa saa.
Noussut kuin myrskystä aamunrusko
on kirkkomme päiviä kirkastamaan.
Rukous ruusuna eestämme nouskoon
Teille raskaiden päivien raatajat!
Auetkoon siellä se armon kukkaan
seppeleeksi luona Jumalan.*

*Kivi tää, kieleton, kertoa saakoon
lastemmelapsille tarinaa:
Sinun veressä virtaa Karjalan väri,
vapaus-lunnaiksi vaatii sen maa.
Sieltä on juuresi juontaneet tänne.
Sinua siunaten saatellut
on sukupolvien vaihtuva luku
ja eestäsi murheissas rukoillut...
Läsnä myös onnesi hetkinä
ovat he sielujen siteillä...*

*Sitten kun matkamme päättyvi kerran
kasvoista kasvoihin näemme Herran,
rakkaat omaiset kohdataan,
Jeesus on ovi ijäisen maan!*

ANNA LAMPPU

eiväthän kaikki kuuluneet seura-
kuntiin. Joten tietoja on niukalti.
Vain pieni osa, ihmisjuurien men-
neisyyden selvittämiseksi oman ny-
kyhetken henkilön taipumusten pe-
rinnöllisyydestä. Tuhansien vuosien
takainen perintötekijä voi yht'äkkiä
pulpahtaa esiin suureksi ihmeksi
henkilölle itselleen ja ympäristölle.
Selvittäväksi asiaksi meidän tulee
vain tietää, että on luotu ihmiseksi
— alusta asti. — Kaikki olemme
luotu ihmisiksi — mustat ja valkoi-
set. Emme ole kehityksen tulok-
sia, mutta kasvatuksen vaikutus on
suuri.

Jos polveutuisimme apinasta,
niin täytyisi välimuotoja yhä olla
olemassa. Ei koskaan ruususta tule
ohdaketta. Ruusu on luotu ruusuksi
ohdake ohdakkeeksi. Apina api-
naksi. Ihminen ihmiseksi.

Nuo luomistyöt ovat Suuren Voi-
man Suuria Salaisuuksia, joita tus-
kin koskaan tulemme täysin ym-
märtämään. Ei se ole edes tarpeel-
lista. Ja luomisen työ jatkuu yhä.
Meidän tulee vain riemuista ja iloista
kun olemme sitä mitä olemme ja
tiedämme sen mikä on mahdollista
tavallisella järjellä tietää. Meidän
jokaisen velvollisuus on tehdä par-
hainta juuri niillä avuilla, joita
olemme olemukseemme lukematto-
milla esi-ilittämiimme saaneet. On tyy-
dyttävä realistisiin tosiasioihin, jot-
ka ovat ajankohtaisia oman ole-
massaolon aikana. Jumalan viisaus

Morsiuspari Eudokia Falin ja Pekka Feodoroff Palkealan kirkon rapuilla.
Heinäkuu 1905. "Oma onni se yhtehen vei."

Sama pari Palkealan kirkon rapuilla 15 v. myöhemmin marraskuussa. "Emme erkane konsana ei."

on liian suuri — ihmisjärjelle.

Iloitsin kun voin välittää tietoja omista juurista viidenteen sukupolven ihan henkilökohtaisena kosketuksena. Paljon enemmän tahtoisin tietää omistani, mutta hyvä on näinkin. Kaksi sukupolvea menneisyydestä ja kaksi nykypolvea.

On tarpeeksi huomioitavaa keskimmäisenä.

Iso-äitini puolelta, Helena Gratxeva ja hänen molemmat puolisonsa Matti Falin ja Matti Sosunoff olivat kyyröläisiä. Kyyröläisistä on ledendatarina. Tarinan mukaan he olivat Kaarle XII:n aikana Venäjäl-

le vangiksi joutuneiden karoliinien jälkeläisiä, jotka jossain vaiheessa saivat anomuksensa kautta siirron takaisin isiensä synnyinmaan kamaralle. Kaarle-nimi on venäjäksi Kyriil, josta varmaan Kyyrölä-nimi periytyi. Olipa siinä selville saamista. Venäjän hallitus piti siirtoa varmasti edullisena, koska avioliittojen kautta olivat osittain venäläistyneet. Ihmettelen, etteivät kyyröläiset ole tutkineet juuriaan. Ovat varmaan olleet tyytyväisiä oloihinsa ja "tyytyväisyys on kehityksen jarru".

Vuosisadat menivät ja sukupolvet vaipuivat unholaan ja tuskin sel-

viää, mistä tulivat Muolaan pitäjän alueen kyyröläiset — karoliinien jälkeläiset. Mikä suuri vahinko, sillä karoliinien joukossa oli varmasti myös suomalaisia, eikä vain ruotsalaisia.

Isäni juurista sain vavahduttavan tiedon ollessani jo seitsemännellä luokalla. Suomenkielen tunnilla oli puhe eri heimoista. Maisteri, rehtori Antti Komonen teki kysymyksen: "Kuka teistä on eniten karjalainen?" Luokalla oli eri puolilta Suomea oppilaita. Minulle oli suuren suuri yllätys, kun opettaja toikaisi: "Klaudia on puhdasverinen karjalainen, jonka esi-isät ovat jo vuosisatoja asuneet pohjoista Laatokan-Karjalaa."

Muistan kuinka punastuin ja olin sydämestäni iloinen. Kuinka erilaisista olisikaan ollut koko nuoruusaika, jos isäni olisi veljensä ja sisarensa kanssa ottanut "Autere"-nimen. Feodorov-nimi oli peräisin iso-isäni isän Feodor-nimestä. Aikoinaan Suomessa kuten Islannissa yhä ollaan isän nimen mukaan poikia ja tyttöjä. Ei siis ollut varsinaista sukunimeä. Suomessa sukunimet alkoivat muodostua oma-aloitteisesti, asuinpaikan tai muun tunnuksen mukaan.

Iso-isälläni oli kauppa ja joutui tekemisiin venäläisten kanssa, niin oli edullista ottaa sukunimi sen mukaan, vaikkei se ollutkaan kansallisuuden tai heimon tunnus.

Isäni puhui jo nimen muuttamisesta ja olisikin sen varmasti tehnyt, jos ei kuollut odottamatta. Kuitenkin yhä ihmettelen kun ei yhtäaikaa sisarustensa kanssa tehnyt sitä, sillä Autere-nimi oli minusta kaunis. Työn touhussa ei huomannut Suomen kansallista heräämistä. Ja koti oli lähellä rajaa ja kiihkeä venäläistämisen käynnissä juuri niinä aikoina. Ymmärsin isän hyvin "ei nimi miestä pilaa, jos ei mies nimeään".

Mutta minun kasvuiässäni ei ollut onnellista olla "venäläinen". Tunsin itseni turvattomaksi ja elä-

mä tuntui epämukavalta. Sana "venäläinen" tuntui loukkaukselta, kun en tuntenut olevani sen takana, en edes kyyröläisten juurien kautta kuin osittain — ehkä.

"Tunne itsesi", sanoo Sokrates. Ihmiselle on tärkeää tutkia itseään. Vertaamalla ja seuraamalla vanhempiaan ja isovanhempiaan, jos sellaisen onnen omistaa, ihminen parhaiten oppi tuntemaan itsensä. Siksi juuri lienee maailmassa niin paljon hapuilevia nuoria ja aikuisiakin, kun ovat ventovieraita oman itsensä kanssa. Uskonto tuo monelle rauhaa. Mutta uskonto on vain virvatuli ja pelkkää lumousta, jos ei ole uskoa. Ja ilman uskoa olemme eksyksissä omasta itsestämmekin.

Minulla oli kovin lyhyt aika oppia tuntemaan omia vanhempiani. Lapselle vanhemmat ovat selviö, joita ei tutkita, ei arvostella, vaan kiltti lapsi tottelee ja siinä kaikki. Vertaan itseäni nykyisiin "märehtijöihin". Nyt vanhana märehdin kaikessa rauhassa rakkaita, hauskoja ja ikäviäkin tapahtumia. Niistä saan voimaa, iloa, jopa viisautta. Mutta tärkeintä: tulen lähemmäksi itseäni.

Isoisä Matti Falin kuoli nuorena. Lapset jäivät alaikäisiksi. Isoäitini avioitui uudelleen, koska mies oli välttämätön asioiden kunnossa pysymiseksi, niin lasten kasvatuksessa kuin kauppaliikkeen hoidossa.

Kun sitten isoisäpuoli Matti Sosunoff kuoli, oli äitini jo paljon yli 30-vuotias. Veljet Kostja ja Jaakko olivat jo saaneet perintöosansa ja elivät omaa elämäänsä. Oli vain kaksi naista, äitini ja isoäiti, joka senajan käsityksen mukaan oli jo ikäihminen.

Kauppamatkustajat, jotka kävivät myyntimatkoilla niin Mattvein kuin Pekka Feodorov'in liikkeissä alkoivat puhemiehen homman. Ja saivat tutustumaan nuo jo 40 v. lähentelevät kauppiaat.

Avioliitto solmittiin 1905. Vihkiminen tapahtui Palkealan kirkossa. Häät alkoivat myös siellä, mutta jatkuivat äitini syntymäkodissa Myllytorpan maisemissa. Oli heinäkuu. Hääväki viihtyi niin ulkona kuin sisällä. Enimmäkseen kuitenkin ulkona Myllytorpan puutarhasa ja jokirinteillä. Äitini muisteli usein kun hääväki kokoontui laulamaan:

"Tuli tuulan tuli tuli tei,
emme erkane konsana ei.
Mesimarjani, pulmuni, pääskyni mun,
Paras aarteeni oot sinä mun, minä sun.
Mitä toivoisin minä muuta?"

Tuli tuulan tuli tuli tei,
oma onni se yhtehen vei.
Ja tulkoon hallat ja harmit ja muut...
Ilo meillä on huoleton, naurussa suut,
ja kirkasna päivä ja ilta."

Tämä laulu on näytelmästä "Tukkijoella". Sävel Merikanto.

Kuinka todeksi tulikaan "emme erkane konsana, ei"!

Muistan kuinka äitini reagoi Kostja-enon kuolemaan.

"Veljeni kuoleman otan suruna, mutta jos Petja kuolee, niin en minäkään tahdo enää elää!" Minua riipaisi niin oudosti sydäimestä. Muistan sen. Se on kirjoitettu muistiini suurin kirjaimin. Kävi outo avistus. Jään yksin — yksin!

Saman vertaisen sydämen vihlaissun tunsin myöhemmin. Ake oli kylällä luonani Kiviniemessä. Talo oli tarvinnut paljon korjauksia ja tulin sanoneeksi: "Parempi olisi ollut, jos olisi palanut koko hönni, niin kallista on korjata." Tunsin heti, että sanoin pahasti. Ihmisen suu on petollinen. Sitä on vaikea hallita. Luoja tietää ajatuksemme — pahatkin. Mutta jos sanomme pahat sanat julki, niin pahahenki kuulee ne ja toteuttaa.

Kävimme sukuloimassa isän kotipuolella Suistamolla Leppäsyryssä silloin tällöin. Mutta eräs matka on erikoisesti syöpynt muistiin. Vierailimme ensin Sortavalassa asuvien sukulaisten luona. Sieltä lähdimme laivalla Hämekoskelle, missä asui

isäni enon poika Ati Autio. Laivamatka ei ollut mitään sen kummempaa kuin Suvannolla ja Vuoksella, mutta loppumatka on lujasti muistissa. Isäni tahtoi yllättää, eikä ollut ilmoittanut tulostamme, joten ei ollut ketään tullut meitä vastaanottamaan. Kun laiva läheni Hämekoskea alkoi kuulua ukkosen jyryää. Silloin sanoi äitini: "Tästä taitaa tulla oikea yllätys — meillekin." Äänenpaino oli hiukan omituinen, jollaista en ollut aikaisemmin koskaan kuullut, enkä kuullut sen jälkeenkään.

"En minä hallitse ilmoja Dunjuschka, mutta rannasta on kilometrin verran enon kotiin. Kyllä selviämme", rauhoitteli isä. Kun sitten aloimme kävellä hanhenmarsissa, isä, tien näyttämä edessä, sitten äiti matkalaukut molemmilla. Minä olin jälkimmäisenä pieni laukkuni riippui olkapäältä. Tuli tippa. Jyrähti. Lisää tippoja. Kiihtyi lyhyessä hetkessä oikeaksi ryöpyksi. Vettä tuli kuin saavista kaataen. Tie lainehti. Uudet, matkaa varten ostetut kenkäni senkuin liti-sivät. Mikä harmi. Ja ennenkuin olimme perillä, olimme kuin uitetut koirat. Ymmärrän nyt mikä harmi se oli äidille. Olimme parhaissa vaatteissamme ja nyt koko edustusasu oli märänmärkkää. Matkalaukutkin olivat "fuskanneet" ja tavarat sisällä kosteita. Talosta tuotiin vaatekerta jokaiselle. "Tämä on tosi yllätys. Onnistuit erinomaisesti", tulkutti äiti. Ja harmittihan se varmasti. Nyt nauran tapaukselle ja olen varma, että juuri siksi muistankin niin hyvin koko kommelluksen. Silloin en uskaltanut nauraa, vaikka muistankin veitikkailmeen talonväen kasvoilla.

Kun sitten keitinpiiraat kypsyivät, niin kaikki oli jo iloista ja vain hauskaa puheen sorinaa kertoillessa kuulumisia puolin ja toisin.

Hämekoskelta jatkoimme matkaa hevoskyydillä isän syntymäky-lään Leppäsyryään. Sielläkin alkoi

keitinpiiraiden laitto heti. Ne olivat ja ovat vieläkin mielestäni suurta herkkua. Ja samalla taidon näyte. Kuori kaulitaan melkein läpinäkyvän ohueksi. Taikinaan sotketaan vehnä jauhoja hiukan enemmän kuin karjalanpiirastaikinaan. Riisi keitetään vedessä ja jäädytetään. Kuoreen vedetään ohuesti riisipuroa. Kuori käännetään puolikuun muotoon ja teevadilla painetaan reunat kiinni. Siitä jää suikaleita, jotka sitten viimeksi paistetaan voissa ja nekin ovat herkkua. Itse piiraat paistetaan melkeimpä keitetään voissa. Siitä nimikin keitinpiiras. Tosi herkkua. Isoisä oli hiljainen ukko, joka hymyili vain. Isoäiti oli sokea. Harmaakahi alkoi kuulemma muodostua jo 45-vuotiaana, ja eli 90-vuotiaaksi. Hän oli hento, valkotukkainen, herttainen, puhelias vanhus. Itkuvirsien laulajat saivat varmaan usein kyyneliin. Lauleli hän itsekkin huojuen hiljaa, kädet ristissä, katse sameana kyynelistä. Näky koski lapsen mieltä. Ja oli järkeyttävää kun tahtoi käsin tunnus-

tella minua vanhimman poikansa tytärtä. Ei se tuntunut vastenmieliseltä, mutta vavahdutti vertaillen hantä Myllytorpan mummoon. Kuinka erilaisia olivatkaan! Kovin vieraiksi jäivät isovanhemmat isän puolelta. Äidin isä tuntui läheisemmältä vaikkun ollut hantä koskaan nähnyt muuten kuin valokuvasta.

Vanhempieni kuoleman jälkeen kävin vain kerran Suistamon Lepäsyssä. Se on asia, mitä ei enää millään voi korjata. Neuvoisin nuoria, joilla vielä isovanhemmat elävät, menemään haastattelemaan noita sukhistorian tietoniekkoja.

Vanhemmistani on minulla kaukiit muistot. Isä oli hyväluonteinen. "Pitää riidellä joskus, mutta tehdä se sovinnossa", oli hänen tapana sanoa. Äiti oli malttamattomampi. "Dunjuschka, Dunjuschka älä hermoile, kyllä kaikki järjestyy," noin isä rauhoitteli usein äitiä.

Baabinka — mummo oli tärkein ihminen minulle ja ehkä äiti kärsi siitä. Baabingalla oli tapana lohdut-

taa minua kun pelkäsin hänen kuolevan: "En minä sinulta katoa silloinkaan. Aina kun muistat minua, olen luonasi."

Vuoden 1982:n Valitusssa Palassa oli vahvistus viisaan vanhuksen käsitykseen, ajatukseen. Loppulauseksi kirjoitan sen tähän. Se on niin totta kaikkia rakkaitani kohtaan.

Dietrich Bonhoeffer:

"Mikään ei voi korvata rakkaan ihmisen poissaoloa, ja olisi väärin yrittää etsiä hänelle korviketta. On vain jaksettava kestää tilanne sellaisenaan. Se kuulostaa ensin vaikealta, mutta antaa myös suurta lohtua, sillä niin kauan kuin aukko on täytämättä, niin kauan on meitä yhdistävä side jäljellä. On turhaa sanoa, että Jumala täyttää aukon. Ei Hän täytä, vaan päinvastoin pitää sen tyhjänä ja auttaa meitä säilyttämään yhteyden pois menneeseen elävänä — tuskankin ohella."

Klaudia Pelkinen

KYLÄ, jossa on juureni

Sakkolan Lapinlahden kylää asutti vuosisatoja pääosin kaksi sukua: Naskalit ja Kalloset. Nämä suvut muodostivat asutuksen rungon. Myös Kupariset ja Loposet olivat osaltaan monilukuisina muodostamassa kylän asutusyhteisöä. Avio-liitot oli pääosin solmittu näiden sukujen kesken jo vuosisatoja. Kuitenkin niinkin suppea veren vaihto ei ollut pahemmin aiheuttanut degeneroitumista (rappeutumista), koska sekin väestö, joka siellä viimeisenä eli, oli niin henkisen kuin ruumiillisen kulttuurin puolesta tervettä väkeä. Tulkoon vain mainituksi, että esimerkiksi Lapinlahden nuorisoseura sai monta palkintoa Etelä-

Karjalan nuorisoseuran järjestämässä näytelmäkilpailuissa ja kilvoitteli viestijuoksussa voitosta Noisniemen nuorisoseuran kanssa. Samoin Sakkolan Jäntevän kyläosastojen välisissä urheiluotteluissa kolmekymmen-luvun lopulla Lapinlahden kyläosasto voitti niin moniottelun kuin viestijuoksun Myllärin maljan. Jonka muuten oli lahjoittanut edesmennyt mylläri Albin Viskari, suuri urheilun ystävä Vilakkalan kylästä. Moniottelussa voittojen sarjan katkaisi Viiksanlahti vahvistettuna Kasarmilan väellä.

Tosin ei sovi unohtaa monia myöhemminkään asutukseen tulleita perheitä, jotka täydensivät kehi-

tystä terveeseen suuntaan. Kylä tunnettiin erittäin yksimielisenä ja yhtäköyttä vetävänä. Naapurikylissä olikin kateellinen sanonta: "Lap-lahtoiset, ne on nii ykstuumaist ko suvet!" Ehkä tuo sukujen pitkään jatkunut sukulaisuus oli luonut sellaisen Me-hengen ihmisiin. Olihan se kylä sellainen "kiven pyörittäjän kylä", että pahatkin asiat yritettiin selvittää ilman ulkopuolisia. Tulee tässä mieleen, kun olin keskustelussa 50-luvulla naapurikylän vanhan konstaapelin kanssa, niin hän kertoi: "Kyllähän sieltä teidän kylästä joskus kuului pientä laitonta touhua meidän korviimme, mutta kun meni pitämään kuulustelua, niin

Kertomus evakkoon lähdöstä ja mummon esiliinasta

Petäjärven kylän väki heräili aamuun 30 päivä marraskuuta 1939 ja alkoi tavalliset aamuaskareensa. Mentyään ulos he "höristelivät"

korviaan — rajansuunnalta kuului kovaa pauketta — pelon tunne riipaisi — se on alkanut — sota!

Ei sitä olisi tahtonut todeksi us-

kukaan ei tiennyt mitään, ei ollut kuullut, eikä nähnyt mitään!

Kylän vanhempi väki kyllä antoi moitteet aikanaan, niin tekojen tekijöille, kuin myös kannattaja joukolle. Silti niihin sisältyi määrättyä ymmärtämystä. "Kyllä se maailma aikanaan opettaa".

Eräskin äiti varoiteli: "Kyllä se maailmantahko sinutkin laahaa poikaseni... Mutta usko äitiä, kylä se tahtokin kuluu... "Miten lie käynyt?

Lapsena kuulin kertomuksia ihmisten olosta ja työstä tuossa kotikylässäni. Kyllä siellä olivat asuneet omat persoonat vuosien varsilla...

Äijäni (isoisäni) Tuomas Kallonen oli muuttanut 1800-luvun keskivälin paikkeilla kylän keskeltä sijaitsevalta Kallostenmäeltä suvun takamaille Leppäsenmäelle. V. 1818 Suvannon lasku Taipaleen kautta oli paljastanut paljon hyvää lietemaata.

Vaimoinaan hänellä oli ollut kaksikin Naskalin tyttäriä. Ensimmäinen vaimo Katri synnytti Mattinimisen pojan, mutta tuoni korjasi kohta nuoren vaimon. Sen jälkeen hän otti toisen sisaren, Marian, joka on mummoni. Toisesta vaimosta syntyivät pojat Martti, Kaapre ja isäni Antti.

Tuo mummoni oli jo legenda eläessään. Hän hoiteli isän talon emännyyttä ja joutui hoitamaan isännyyttäkin koska isoisäni oli vanhempana sokea. Talossa oli sen ajan tavan mukaan myös naimisissa

olevien lasten perheetkin. Väkeä saattoi siis olla joskus kymmeniä henkiä...

Näytteinä mummoni tyylistä seuraavaa:

Hän oli kerran lähettänyt kaksi riskiä poikaansa teurastamaan isoa suurisarvista ja hyvin vihaista härkää (sonnia). Härkä oli saatu kiinnitetyksi kujamaan tukevaan patsaaseen. Nyt olisi kirveshamaralla pitänyt tainnuttaa tuo vihainen sonni. Mummo oli mennyt oven raosta seuraamaan miten poikien teurastus sujuu. Veljekset olivat tarjonneet kirvestä toisilleen vuoronperään: "Ise sie" ja toinen "mut ise sie", näin oli vaihdettu kirvestä useasti. Silloin mummon kärsivällisyys petti: Hän tempaisi kirveen pojilta ja iski härän tainnuksiin ja sanoi: "Leikkaattako työ härän kurkun poikki, vai pitteä miun tehä seki?"

Toinen tapaus:

Veljesten perustettua jo omat huushollit mummo vieraili aina kunkin luona vuorollaan. Tällä kertaa hän oli meidän kodissamme, kun oli sian tappo-aika. Isälläni oli haulikko lainassa naapurilla, ja hän oli mennyt sitä hakemaan ampuakseen sian. Mummo oli kysynyt äidiltäni: "Mihi se Antti män? Eik häne pitänt tappoa se sika?" Kun mummo kuuli mihin isä oli mennyt hän tuhahti: "Vai viel pyssy! Sika on pien ko tupakkakukkaro. Mummo meni ja otti sialta hengen pois! Kun Antti tuli pyssyineen oli homma jo hoidettu!

koa — ehkä ne harjoittelivat — omat joukot, näin ensin arveltiin...

Kun aamu valkeni niin alkoi Raadun suunnalta virrata tien täydeltä naisia, lapsia ja vanhempaa miesväkeä. Sillä tiedettiinhan missä nuoret miehet olivat...

Samassa syöksähtivät taivaalle mustanharmaat lentokoneet, kuin surmanlinnut, lentäen matalalla. Ne oli helppo tunnistaa. — Vihollisen koneita!

Sota oli sittenkin totta — se oli alkanut.

Päivällä kulkivat sotilaat talosta taloon, ilmoittaen, että asemalta lähtee evakkojuna puoliseitsemän illalla ja siihen on siviiliväen ehditettävä.

Kun ilta alkoi hämärtää, niin valjasti Eemeli, mieheni veli hevosen "reslareen" eteen — ja tähän "evakkorekeen" pakkasimme lapset: Esikoispoikamme, vajaa kaksi vuotta ja puolivuotiaan tyttäreemme ja Heli-mummon, joka puristi käsi-varrellaan vaatenyyttiään. Ikää mummolle oli vuotta vaille 90. Helmi, mieheni serkku Hovinkylästä, tahtoi lähteä avukseni — ja kaikesta olen hänelle ikuisesti kiitollinen. Kiitos Helmi!

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko
TAMPERE
Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Laitoin reppuun 5 päivän evään ja välttämättömät vaatekappaleet matkalaukkuun — ja niin alkoi evakkotaival. Hiljainen lumisade saatteli meitä, kun kotipihasta lähettiin. Himmeä valo heijasti ikkunasta ja näkyi Haasuntiin asti, mutta häipyi mutkan taa, kun Eemeli ohjasti hevosta eteenpäin asemalle vievälle tielle.

Kun saavuimme asemalle, oli jo pimeä — juna seisoi raiteilla kuin musta aave.

Vaunun sisällä oli kelmeä valo. Kolmannen luokan kovat penkit alkoivat täyttyä kylän ihmisistä.

Eemeli ohjaili mummon ikkunan vieruspenkille. Me Helmin kanssa kannoimme lapset.

Lapset olivat käärityt morsius-täkkeihini ja ne suojasivat kylmältä, eikä penkkikään niin kovalta tuntunut, johon lapset sylistämme laskimme.

Eemeli lähti takaisin kotiin ja toivotti meille hyvää matkaa. Kotiin jäi vielä karja, josta hän huolehti.

Juna nytkähti liikkeelle ja alkoi kolisten kolkutella eteenpäin. Oli kiire — Kiviniemen silta oli ylitettävä, vaara vaani joka hetki, sillä vihollisen pommi olisi voinut siihen osua millä hetkellä hyvänsä. Ja me olisimme jääneet sodan jalkoihin.

Mummo istui ikkunan vieruspenkillä, nojaten ikkunan pieleen. Hän oli puettu lämpimään talvipomppaan ja villahuiviin. Paksu ”kirssinen” hame oli pitkä, joka suojasi polvia ja sääriä. Vyötäisille oli sidottu satininen kirkko-esiliina, joka levittäytyi ja näkyi takin liepeitten alta mummon istuessa. Käsivarsi puristi tiukasti vaatenyyttiä, joka oli solmittu lähtiessä — siinä oli mummon tärkein maallinen omaisuus. Mitä lie mummo ”miittinyt”, ei puhunut, ei pukahtanut. Lähtö kotoa oli kovasti väkinäistä. Mummo tuskitteli: ”Mie en lähe mihikeä! Jeän tän tuvan nurkkoa. Ei ne venäläist miulle mitteä pahhoa tie.”

Kolkaen juna kulki eteenpäin, heijaten vaunuja. Mummo nojasi

Mummolla on sama esiliina yllä pääsiäisenä 1935.

ikkunan pieleen — uni voitti ja mummo nukahti. Lapsetkin nukahtivat.

Meitä ei Helmin kanssa nukuttanut — jos ei itkettykään. Lähtiessä oli niin kiire, ettei ehtinyt — nyt oli ajallinen aivoitus niin turtana, ettei osannut itkeä.

Yö tuntui pitkältä ja pimeältä, ei jaksanut ajatella yhtään elämää eteenpäin. Olimme vain tilanteessa: Tässä ja nyt. Kuitenkin juna kulki eteenpäin pysähtymättä. Aamun kajo alkoi näkyä vaunun ikkunoista, mutta maisemista ja paikoista emme mitään tietäneet, kuinka pitkällä jo olimme. Junalla tuntui kuitenkin olevan kiire. ”Pois, pois, se puuskutti ”pois sodan jaloista nämä turvattomat ihmiset...”

Hiljaisuuden vaunussa rikkoivat sotilaat, jotka tulivat ja ilmoittivat: — Saavumme Elisenvaaraan ja asemalla aamuhämärässä olisi junan vaihto — ennen kuin päivä valke-

nee. Viereisillä kiskoilla oli pitkä rivi härkävaunuja ja niihin alkoi junan vaihto.

Otimme Helmin kanssa lapset ja kehoitimme mummoa odottamaan sen ajan kun viemme lapset ensin.

Härkävaunu oli pimeä ja kylmä, lattialla pölyä monta senttiä. Siihen vaan lapset lattialle. Vasta sitten tajusin — uudet morsius-täkkini. Lämpimät ja hyväthän ne olivat, että osasinkin ottaa ne lasten ympärille.

Jäin lapsia hoivaamaan — Helmi lähti mummoa hakemaan. Hän palasi pian hengästyneenä — ikkunan vieruspenkki oli tyhjä: ”Mis on mummo?”, hän hätäili. Helmi lähti tiedusteluretkelle pitkin raidetta, ulkopuolelta ottamaan selvää, että onko mummo ollenkaan samassa junassa?

Hän palasi kohta, tieto tullessaan: ”Kyl mummo mukana on”. ”Näin ja tunsin esiliinan helmasta, joka oli jäänyt vaunun liukuoven väliin ja pilkotti ulkopuolel”.

Helpottihan se, että kaikki olimme edes samalla raiteella kulkevassa junassa — kohti tuntematonta tulevaisuutta. Sotilaat olivat ohjanneet mummon junaan. Mummo oli saanut oven vieruspaikan — joten ovea kiinni vedettäessä ilmavirta vei esiliinan helman ulkopuolelle.

Taas lähdettiin matkaan, päivän vaihtuessa iltahämärään saavuimme Rantasalmen asemalle, jossa odotti hevoset rekineen ja 8 kilometrin rekiretken jälkeen saavuimme kirkonkylään. Rantasalmi oli meille ensimmäinen turvapaikka kun evakkotaival alkoi.

Laina Nuora

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Vuoden 1918 vapaussotureille

On syksy seitsemäntoista:

Jotain suurta nyt tapahtuu?

— Kaksipäinen kotka jo kaatui ja tsaarinvalta nyt luhistuu...

Joko vapaus Suomelle koittaa,

joko aamun sen sarastaa?

Joko kansallishenki Suomen

parhainta palkkaansa saa?

— — —

Oli kuudes joulukuuta

eduskunta kun julistaa:

Itsenäinen on Suomenmaa!

Ja se päättää nyt kohtalostaan...

Onko voimaa Suomenmaan

omin voimin astelemaan?

Ja löytyykö yhteismieltä

tämä vapaus turvaamaan?

— — —

Murrosaikoina aina kansain

järjestys höltyä voi...

Niin kävi myöskin Suomen

ja kahtaalle kutsut soi.

Sota aina on onnetonta.

Veren vuodatus tuskia tuo.

Taistot Tampereen,

Ahvolan, Raudun,

monta elämää sammutti nuo.

Miten monta rampaa miestä

noissa taistoissa tehtiinkään?

Oli poikettu sovun tiestä.

Kaikki pyyhkivi kyyneliään.

— — —

Kevätaurinko sulatti hallat

ja luontokin taas vihertää.

On kirvonneet vieraat vallat

ja kotiaskeareet taas kiirehtää.

Oli turvattu vapaus Suomen

ja se uskoa maalle toi.

Ja vakaa Suomen kansa

Luojaalleen kiitoksen soi.

— — —

Vapaussoturit maamme

niin usein jäävät he unholaan.

Kuuluu kunnia ja kiitos heille:

he pelasti meille maan!

Heino Kurikka

Kuolleita

Loviisa Pitkänen, o.s. Vis-kari, syntyi 1. 6. 1891 Sakkolassa, kuoli 29. 1. 1983 Lempäälässä. Entinen kotipaikka Sakkolan Haitermä.

Johannes Villijam Kermi-nen syntyi 5. 2. 1902 Sakkolassa, kuoli 10. 1. 1983 Punkalaitumella. Entinen kotikylä Sakkolan Haparainen. Hänelle oli uskottu runsaasti kunnallisia luottamustoimia Sakkolassa ja Punkalaitumella.

Aune Ollikainen syntyi 2. 12. 1904 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 26. 1. 1983.

Alma Leinonen, o.s. Kallonen, syntyi 1. 5. 1909 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 16. 12. 1982 Lempäälässä. Viimeinen kotipaikka Karjalassa oli Vuoksela.

Aino Maria Myllö, o.s. Kurikka, syntyi 6. 10. 1912 Sakkolassa, kuoli 23. 12. 1982 Koskelan sairaskodissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä.

Reino Repo syntyi 24. 5. 1918 Sakkolassa, kuoli 6. 1. 1983 Jämsässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kaarnajoki.

Peruskoulunopettaja Anna Lovisa Nurminen, o.s. Hatakka, syntyi 20. 3. 1930 Metsäpirtissä, kuoli 29. 12. 1982 Kangasalla.

Johannes (Jussi) Vulli syntyi 31. 1. 1908 Sakkolassa, kuoli 28. 1. 1983 Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Röykkylä ja viimeinen asuinpaikka Tampere. Hänet siunattiin Tottijärven kirkossa 13. 2. 1983, jonka jälkeen muistotilaisuus Tottijärven seurakuntasalissa.

Leo Ilmari Hannikainen syntyi 25. 12. 1931 Sakkolassa, kuoli 11. 1. 1983 kotonaan Tottijärvellä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lupra.

Aulis Olavi Eränta syntyi 19. 6. 1932 Sakkolassa, kuoli 23. 12. 1982 Vammalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkala.

ELÄKELÄISET—YKSINÄISET—TOIPILAAT!

Tarjoamme hyvää täysihuhoitoa lyhyeksi tai pitemmäksi ajaksi. Täysihuhoitomaksomme hyvin edulliset alk. 1300:—/kk. Tähän hintaan sisältyvät: huonetila, valo, lämpö, ruoka- ja juoma, vuode- ja liinavaatteet, huoneiden siivous, sauna, sekä asiakkaalle pyykinpesu!

HETI PAAKKOJA VAPAANA! TERVETULOA!

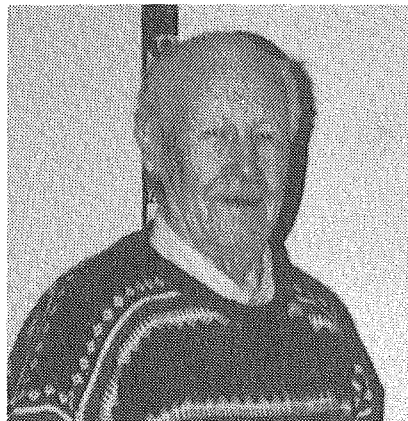
Soitellaan! Puh. 979-30400

ELÄKELÄISTEN TÄYSIHUHOITOLA OY

77700 RAUTALAMPI

(Leikkaa ilmoitus talteen)

Vuosia täyttäneitä

93 VUOTTA täytti 3. 12. 1982 Matti K ä p p i Äänekoskella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kiviniemi.

90 VUOTTA täytti 6. 1. 1983 vanhaemäntä Anni P a j a r i, o.s. Viskari Lempäälän-Vesilahden terveyskeskuksessa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Haparainen.

80 VUOTTA täytti 14. 2. 1983 Heikki R e p o Sulkavan Lohikoskella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kaarna-joen kylä Taipaleenjoella.

70 VUOTTA täytti 24. 1. 1983 Arvo N a l l i Vilppulassa. Entinen asuinpaikka Sakkolan Kaarnajoki.

70 VUOTTA täytti 29. 1. 1983 Eino K o i r a n e n Lempäälän Innilässä. Kotipaikka Sakkolassa

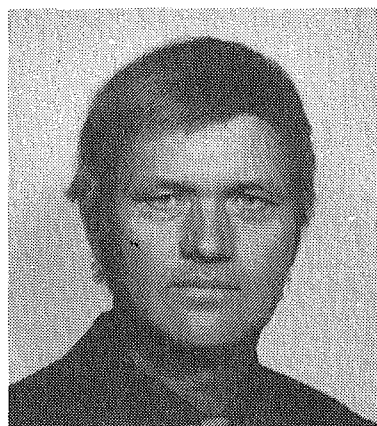
oli hänellä Haitermä. Monien vaiheiden jälkeen hänen evakkotaipaileensa johti Lempäälään. Uudeksi kotipaikaksi tuli Innilä ja sinne hän joutui, niinkuin monet toisetkin karjalaiset, rakentamaan niin asuin- kuin ulkorakennuksetkin.

Kotitöiden lisäksi hänellä riitti aikaa harrastuksille, joista kuorolaulu on ollut läheisin. Pisimmän työnsä on hän tehnyt Lempäälän kirkkokuorossa.

Hän kuuluu myös Suvanto-säätiön hallitukseen sekä Lempäälän Karjalaisiin ym. järjestöihin.

Talvisodassa hän taisteli ErP 6:n kunniakeissa riveissä ja toimi jatkosodassa rintaman takaisissa tehtävissä. Sotilasarvoltaan on hän vääpeli.

Merkkipäiväänsä hän vietti hiljaisuudessa, jossakin. Jälkikäteen kävivät häntä onnittelemassa ErP 6:n aseveljet ja Lempäälän seurakunnan edustajat.

50 VUOTTA täytti 14. 1. 1983 maanviljelijä Ilkka K a l l o n e n Lempäälän Kuljussa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Jo lapsuus vuosina hän joutui jättämään kotinsa ja kotiseutunsa ja kulkemaan karjalaisille tutun mutta raskaan evakkotaipaileen, joka päättyi Lempäälän Kuljuun.

Maa on ollut hänelle läheinen, jo nuorena poikana oli hän mukana

kaikissa kotitilan töissä. Käytyään maamieskoulun joutui hän ottamaan kotitilansa isännän tehtävät harteilleen. Tämän tehtävän on hän hoitanut kaikella taidolla ja tar-

mokkuudella. Omien tehtäviensä ohella on hän ollut mukana monissa erilaisissa luottamustehtävissä ja on vieläkin.

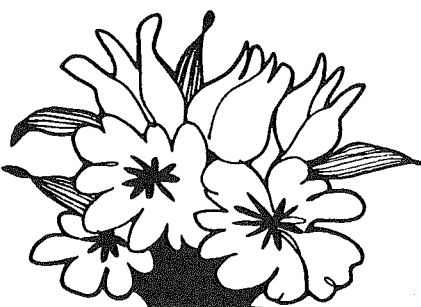
Harrastuksista voidaan mainita metsästys ja kalastus. Hän kuuluu Kuljun metsästysseuraan sekä Lempäälän Pilkkimiehiin ym. järjestöihin.

Merkkipäiväänsä hän ”juhli eikä meinannut” kotonaan suuren suuren ystäväpiiriin ympäröimänä.

85 VUOTTA täytti 14. 2. 1983 Iida K a r v o n e n, o.s. Vallittu, Lempäälässä. Hän on syntynyt Valkjärvellä mutta asunut jo 1920-luvun alkuvuosilta Sakkolassa. Ensimmäinen Sakkolan osuuskaupan palveluksessa ja 15 vuotta talonemäntänä Sakkolan Petäjäjärvellä. Hän on käynyt kauppakoulun ja toimi Petäjäjärvellä maidonmyyntiosuuskunnan isännöitsijänä talvisotaan saakka. Talvisodan jälkeen hänen kotipaikkansa on ollut Lempäälän Moisiossa Lopen kartanon maista erotetulla maatilalla.

75 VUOTTA täytti 23. 1. 1983 Selma Maria T u u l i n e n, o.s. Luostarinen, Punkalaitumella. Entinen kotikylä Sakkolan Ojaniemi.

70 VUOTTA täytti 29. 11. 1982 Eero L u u k k o Valkeakoskella. Entinen kotikylä oli Sakkolan Viikkala.

Suvannon Seudulle

Joka kerran kun sä saavut luoksein Seutu Suvannon, aina silloin aatoksissain kaikki entisellään on.

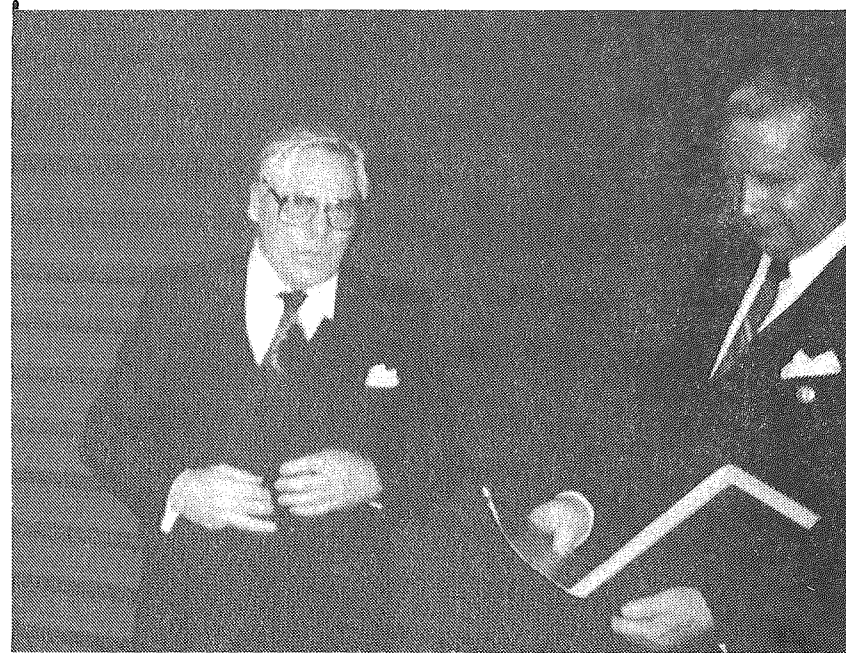
Toivoo en tohtinutkaan elämältä enempää, että lapset saavat jatkaa mihin työni kesken jää.

Itse kun mä uupuneena elon iltaan uinahdan kotikirkon kelloin soittoon hietakehtoon nukahdan.

Nyt on suuri sukuhauta yli koko isänmaan, harvoin johtaa askel luokseen, unohtuvat kokonaan.

Uusi aika, uudet polvet, uudet aatteet aloittaa, kokemusten-koulun käynyt väistyä jo syrjään saa.

A n n a L a m p p u

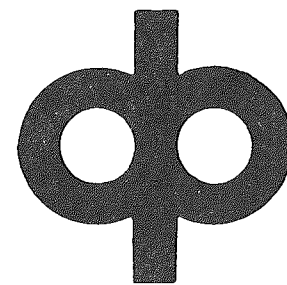
Vielä valokuva Sakkolan sotainvalidikerhon ja Suvanto-säätiön juhlista: Väinö Tenkanen esittää Helsingin Sakkola-seuran tervehdyksen, hän on valokuvassa vasemmalla puolella. Kuvan lähetti Martti Karonen.

Laulavat metsät

Kaukana Karjalassa kevät tekee tuloaan. Sinne mieli palaa käkeä kuulemaan. Muistot elää taas nuo Karjalan: Laulavat metsät. Hongikon vanamot hentoina kukoistaa. Niityllä tuoksu lehdokin. Päivät eivät yöksi muutukaan. Lumoavaa hämärää vaan. Sielussa riemun tunteet... On kuin siellä kanssasi kulkisin — vieläkin, vaikka niin kauan ja kaukana on olleet Karjalan laulavat metsät.

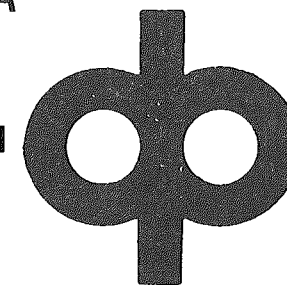
Omistan nuo sanat lapsuuteni ystävälle Aura Lahtiselle, joka viettää 75-vuotispäivää 21. 3. 1983.

Klaudia

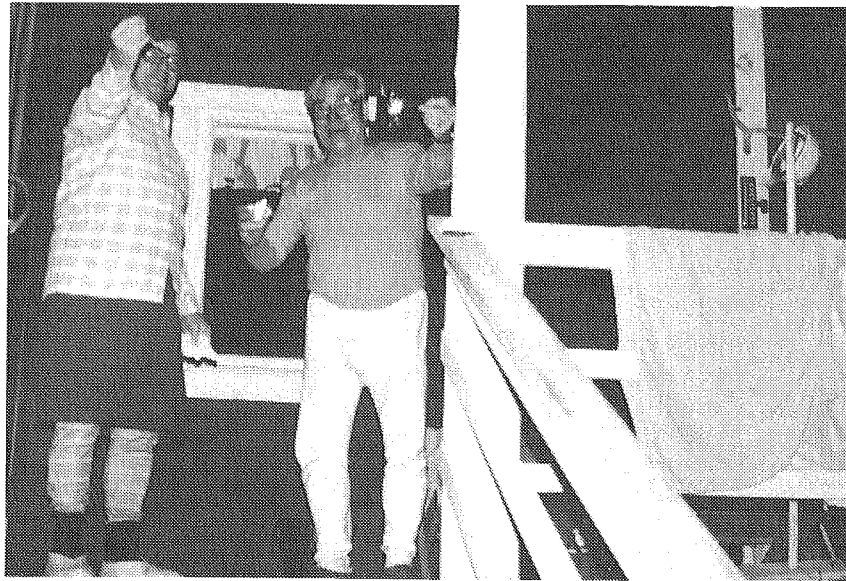

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Vuosi 1982 vaihtui kesämökillä

Nyt on vuosi 1982 vietetty onnellisissa tai vähemmän onnellisissa merkeissä, kuitenkin minulle on menneestä vuodesta jäänyt hyvin myönteinen muisto.

Tämän vuoden viimeiset säät olivat hyvin kesäiset, ei varmaankaan ole näin kesäistä "talvea" montakaan 100 vuodessa. Tulee nuoruus ja Ojaniemi mieleen sieltä Sakkolasta, kun pojat lähtivät Harjoitus-talolle Rautuun ottamaan uutta vuotta vastaan polkupyörillä takit pyörätelineellä. Lienee ollut vuosi 1933?

Nyt olimme ottamassa uutta vuotta vastaan kesämökillä Hauhon Pyhäjärven rannalla, ja tästä vuoden vaihteesta tuli erikoinen juuri siksi, että sää oli niin "kesäinen". — Ei meteliä, ei räiskyviä raketteja, ei turhia tohinoita, niinkuin kaupungeissa ja taajamissa, missä levottomuus ja turhanlainen "vouhotus" on aina päällimmäisenä. — Ah, kuinka rauhallista. Vuoden vaihtumista odotellessa saunoimme ja nautimme vuoden viimeisen aterian, josta Aune-emäntä oli nähnyt paljon vaivaa... Kun katseli ruo-

kapöytää, ei olisi uskonut, että olemme kesämökillä Väiskin "Salunassa", vaan jossain juhlassa.

Herkullisen aterian nautittuamme ja muisteltuamme 40 vuoden takaisia vuoden vaihteita, aloimme tinnan sulattamisen — josta riitti iloa, kun jokaiselle tina lupasi vain hyvää vuodelle 1983.

Vuoden ensimmäinen päivä jäi mieleen myös saunomisineen, kun Paavon, Riston ja Irjan vieraillessa Pirkkalasta Väiskin mökillä, nousi ilo ylimmilleen!

Kiitos isäntävälle!

Irja ja Lauri Lamppu

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI • PUH. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTÖITÄ
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Tämä valokuva on otettu kiertokoululaisista v. 1925—26 Petäjäjärven Ryhmässä Lampun talossa. Vasemmalla on opettaja Anna Kuparinen ja talonemäntä. Takarivissä olevista rippikouluun aikovista on enää elossa kaksi naista. — Kuvan lähetti Tyyne Erkheikki, o.s. Kurikka. Hän on kuvassa toisessa rivissä kolmas oikealta. Tyyne Erkheikki täytti 65 vuotta 22. 2. 1983. Merkkipäiväänsä hän vietti Teneriffalla. Nykyinen kotipaikkansa on Järfällä Ruotsissa. Hän lähettää terveisiä kaikille kuvassa oleville!

Muutin Petäjäjärveltä Pölläkkälään

Kun olin päässyt Suikkaselle Petäjäjärvelle palvelijaksi, niin heillä opin tekemään kaikkea työtä, mitä talossa tehtäväksi tuli.

Minun oli heillä hyvä olla, mutta silti pysyi kaipaus siitä, että pitäisi päästä katsomaan maailmaa vähän muuallakin... Tähän tulikin tilaisuus kun Pursiaisella kävi Snäll'in Eemeli ja Eino ja Eemeli-herra pyysi minua lähtemään heille palvelukseen. — Heillä ei ollut muuta väkeä kuin hän ja hänen rouvansa. — Siksi suostuin jättämään Suikkasen tuksi käyneen perheen ja seurasin heitä Pölläkkälään.

Minulle tuli siellä heti kauhea ikävä, kun en ollut tottunut herrasväen elämäntyyliin. — Herra oli sopuisa minullekin, mutta rouva hyvin mahtava...

Silti päätin palvella sen vuoden loppuun asti! Vaikka minulla oli

kaipaus eläimiin ja maatoihin — kun olin niitä aina tehnyt.

Nyt ihmiset tekivät heinää siinä aivan lähistöllä ja minä istuin vain rappusilla ja katselin. — Teki mieli siltä istumalta heinäpellolle, mutta enhän voinut lähteä, kun olin herrasväen piikana! Nyt täytyi aina olla valmiina palvelemaan isäntäväkeä ja vieraitaan.

Kun isäntä väkineen, siis rouvan kanssa, lähti kesälomalle, minä jäin kotiin koiran kanssa kahdestaan. Silloin laitoin ruokaa itselleni ja koiralle ja muutoin olin vapaa kuin taivaan linnut. Ei tuntunut huolta huomisestakaan. Kävin uimassa Vuoksessa monta kertaa päivässä ja aamuin sain nukkua niin pitkään kuin halutti.

Kun muistelen sitä aikaa, niin se oli elämäni helpoin kesä työn teon suhteen. Ja kumminkin mieleni teki

heinätöihin, vaikka lieteniihtyille, jossa sai koko päivän vedessä "pouskaa" — mutta siellä ei tullut koskaan ikävä mieleen. Mietteeni päättyivät, kun isäntäväki palasi kesälomalta kotiin. Ja pian he jatkoivat matkaa auto-ajeluna ja ottivat koirankin mukaan ja minä jäin yksin palvelustalooni.

Kun he palasivat kotiin, niin kysyin Eemeli-herralta: "Mitä koiria tykkäsi autokyydistä?" Hän vastasi: "Koiria ei tykännyt yhtään ja rouva ei tykännyt senkään vertaa!" Ja hän jatkoi: "Olen kovasti pettynyt koko auto-ajeluun."

Eemeli-herra oli sopuisa ihminen ja tuli minunkin kanssani juttelemaan keittiöönkin, sillä vaikka työnäni oli siivota kaikki huoneet, niin olinpaikkani oli keittiö, jossa myös nukuin.

Vuoden olin heillä palveluksessa, enkä sen jälkeen koskaan mennyt kukaan herraspaikkoihin palvelukseen.

Kun läksin pois, niin eräs isäntä Mätkölästä tuli pyytämään heille palvelukseen. — En tiedä mistä hän

Sakkolan sotainvalidi- ja veteraanikerhon toiminnasta vuodelta 1982

Vuoden vaihtuessa on syytä palata kerhomme toimintaan 40-vuotisjuhlan lisäksi. Kulunut vuosikin oli jälleen kulttuuritapahtumiltaan hyvin monitahoinen, sillä sakkolalaisissa tunnelmissa kokoonnuimme monen monta kertaa.

Kerhon vuosikokous oli Ikaalisten terveyskylpylässä maaliskuussa. Pitäjäjuhlien aikana kokoonnuimme Punkalaitumella.

Kerhon 40-vuotisjuhlista on runsaasti selostusta tässä numerossa, joten tässä voi vain sanoa: Onnistuivat yli odotusten. Lempäälässä oltiin yhdessä pikkujoulun merkeissä ja vietettiin reipas ja iloinen lauantai-ilta. Tämäkin ilta näytti ohjelmineen, että vaikka olen joka tilaisuudessa kiittänyt sakkolalaista kulttuurielämää, niin nytkin ansaitsevat illan järjestäjät kiitoksen esi-

tyksistään ja etenkin Eeva Koiranen ja Viljam Pylkäs runoista ja mieleen painuneista ajatuksista. Runo oli omistettu kerhomme sihteerin vaimolle, josta kiitos Eevalle! T, Irja ja Late.

Koko kerhomme, puheenjohtajat, sihteeri ja jäsenet myös yhdessä

kiittävät Suvanto-säätiötä ja myös kiitokset sotainvalideille ja veteraaneille, sekä kaikille sakkolalaisille hyvästä yhteistoiminnasta.

Toivomme samalla, että työmme antaa edelleen innostusta ja hyvää yhteistyön iloa kokoontua yhteisiin tilaisuuksiin näissä vapaaehtoisissa suvantolaisen väestön kulttuuritilaisuuksissa.

Näin sanommekin: Oikein hyvää vuoden jatkoa ja terveyttä vuodelle 1983. Ennen kaikkea kokoontumisiloi! Tapaamiin!

Martti Karonen ja Lauri Lamppu

Aamulintu

Taas aamulinnun liverrys pihalla kajahtaa.
Herään unestain,
kumma tyhjiys rinnassain.
Kerran yhdessä kuuntelimme huhuiluaan pihapuussa,

silmät avoinna, valvoen...
Jotain kaivaten...
Varhaisen kevään ihme
hetken väreili,
kunnes aurinko nousi,
kaupungin ääniin hävisi

Lund 13. 4. 1969

Airi Vidagård

VOKKI-VIRKISSÄ tapahtuu keväällä 1983

26. 3. Virpojaiset klo 15.

23. 4. Kevät keikkuen tulevi hattu kallellaan, ohjelmassa mm. pakinaa hatusta ja hattukavalkadi, FM Aune-Marjatta Tuojunen klo 15.

14. 5. Musiikkia ja runoutta klo 15.

Perinteisten taitojen opetuspäivät:
neulakintaan ja pirtanauhan opetusta 12. 2. klo 11—15
virpovitsojen tekoa 12. 3. klo 11—15
kehräämistä 5. 3. klo 11—15

Kaikki tilaisuudet järjestetään Vokki-Virkin tiloissa Merikannon-
tie 3 (Pohjoisen Hesperiankadun ja Merikannon-
tie kulmauksessa).

Vokki-Virkki ja sen yhteydessä oleva Virkki-Käsityö museo avoin-
na ark. klo 11—17, lauantaisin klo 11—15. Muina aikoina tarvit-
taessa erikseen sovittuna aikana ryhmäkäyntejä varten.

Maire Salmela

Kiviniemen Marttayhdistys täyttää 75 vuotta

Tämä yllä mainittu yhdistys perustettiin Marianpäivänä 1908, joten se kuulune Suomen vanhimpiin marttayhdistyksiin. Röykkylän — Kiviniemen Marttayhdistys ry oli ensimmäinen virallinen nimi. Nykyinen rekisteröity nimi on Viialan — Kiviniemen Marttayhdistys ry., kuljemme kuitenkin vain Kiviniemen Marttojen nimellä.

Martta-aate oli tuotu Raudusta, jossa oli perustettu my jo 9 vuotta aikaisemmin. Paikkakunnan naiset, emännät ja tyttäret, ottivat innokkaasti vastaan tämän kotien hyväksitarkoitettua marttatyön, josta sai niin käytännön kuin myös elämisen taidon oppia. Varsinkin vuosisadan alkupuolella oli tähän verrattavia tilaisuuksia vähän, tuskin ollenkaan.

Ensimmäisenä, monikymmenvuotisena ja tarmokkaana puheenjohtajana toimi opettaja Hilma Koskenjaakko. Vuosien kuluessa ovat poistuneet monet tämän ”veteraani” yhdistyksen tarmokkaista ja vastuuta kantavista jäsenistä. Yksi perustajajäsen emäntä Loviisa

Männikkö on vielä keskuudessamme, hänen kotinsa on Pälkäneellä. Nyt on puheenjohtajana Kiviniemen martoilla emäntä Lempi Nykänen, hankin ”virkaurallaan” monikymmenvuotinen, jäseniä on yhdistyksessä liki viisikymmentä.

Sunnuntaina 24 p. huhtikuuta -83 viettävät Kiviniemen martat muis-

tojen päivää 75 vuotisen toimintansa merkeissä. Päivä aloitetaan osallistumalla Jumalanpalvelukseen

Viialan kirkossa ja juhlaa jatketaan uudessa Seurakuntasalissa n. klo 13.00.

Toivotamme Kiviniemen marttojen ystävät myös tervetulleiksi tähän tilaisuuteen.

Marttayhdistyksen tarkoituksena on ”parantaa kotien aineellista ja henkistä hyvinvointia”. Marttaliitto on hyväksynyt vuosien 1983—84 yleisteemaksi: Vastuu — lähimmäinen. Tämä koskee jokaista kantaan vastuuta itsestään ja jos mahdollista avun tarpeessa olevasta lähimmäisestään.

TS.

Kevään odotusta

Talven selkä taittui, kohta kevät saa.
Lumi pois nyt haihtuu, vapautuu maa.
Routa myöskin sulaa, kukkii niityt, haat.
Kevät lintuin äänen kohta kuulla saat.

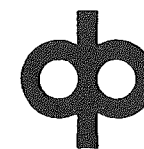
Kuinka ihmismielet roudan sulattaa,
voiko myöskin kielet laulaa kiitostaan?
— Kevätkukkain lailla voimme nostaa pään,
kun Luoja meille antoi kauniin kevätsään!

Saamme kohta kylvää maahan siemenen.
Luoja myöskin antaa kasvun keväisen.
— Näin myös ihmistaimet kasvun Hältä saa.
Muistammeko siitä kiittää Jumalaa?

Kaiken Hältä saimme, kodin, isänmaan.
Joka päivä suojaa meitä lapsiaan.
Rauhassa me saamme täällä asustaa.
Pellon antimista ruuan valmistaa.

Hältä myöskin saamme leipää elämän,
josta ilomieliin käymme kiittämään.
Kädet yhteen liittäin, rukoillen painan pään:
— Kun annoit meille jälleen kauniin kevätsään!

Jenny Pärssinen

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

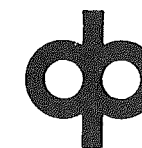
Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

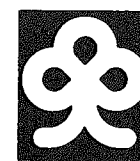
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1983 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin 931-
734843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puron-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.